Venstre vil næste år fejre 100 året for dannelsen af Det forenede Venstre. Begrebet Venstre er både ældre og yngre. Venstre har sin rod tilbage fra før grundloven af 1849. De nyeste stammer i Venstreskoven kom først til senere.
I år kan vi fejre Venstres Landsorganisation. Venstres Landsorganisation blev stiftet i 1929, altså for kun 40 år siden.
Det er bemærkelsesværdigt, at næsten alle Venstres vælgerorganisationer er langt ældre end selve Landsorganisationen. Venstre er ikke bygget op fra oven, men fra neden. Partiet bygger på et stærkt og bredt fundament. Der er traditioner for, at Venstre er det parti, der har flest af sine vælgere organiseret .
For alle politisk interesserede kan det engang imellem, når anledning gives, være af interesse at kaste et blik tilbage.
40 år synes kun en kort tid, men alligevel er forholdene på afgørende måder helt anderledes i dag end dengang.
Året 1929 dannede en slags afslutning på Venstres første store magtperiode i dansk politik. Med nogle undtagelser var Venstre det ledende parti i de 28 år fra 1901 til 1929. Venstre modnedes i en kamp mod Højre,og den seneste Venstre-regering i denne periode blev - det har man da også lov at bemærke - væltet af De konservative.
For Socialdemokratiet blev 1929 indledningen til dette partis storhedstid. Det danske socialdemokrati fik med afbrydelser den politiske ledelse i Danmark i næsten 40 år, fra 1929 til 1968.
For Venstre var de første år efter 1929 særdeles svære. Vi fik kriseårene med deres fallitter og arbejdsløshed. Det var ikke liberale midler, der blev kaldt på i den situation. Venstre oplevede katastrofevalg i 1932 og 1935. Først i 1939 begyndte udviklingen at vende. Socialdemokratiets fremmarch blev standset - man nåede aldrig målet:halvdelen af de danske vælgere - og Venstre gik atter frem.
Krigen og besættelsen blev en periode af en særlig art. Der kan være grund til at mindes, at det i går var 25 år siden, at det danske politi blev taget af tyskerne. Denne årsdag vil kalde på ubehagelige minder hos mange.
Vi var nogle, der dengang lærte, hvor værdifuldt det er for et land at have et godt politi. Vi opdagede det rigtigt, da vi ikke havde det mere. Det skulle man tænke lidt på, når man i dag på urimelig måde angriber vore politifolk.
Efter krigen oplevede Venstre en ny fremgang og fik regeringsmagten i to år. Igen i

1950 var Venstre med i regeringen, denne gang sammen med De konservative. Men hovedreglen var, at Socialdemokratiet havde regeringsmagten i de situationer, hvor partiet ønskede det. Det radikale Venstre fandt det rimeligt, at det enten var i regering med eller støttede en socialdemokratisk mindretalsregering.

I de 40 år, der er gået, siden Venstres Landsorganisation blev dannet, har Venstre gang på gang været placeret i centrum. Venstre har også gang på gang været truet med udslettelse. I trediverne talte man om dødsklokkerne, der ringede over det private initiativ og dermed også over Venstres liberalisme.

Men Venstre døde ikke.

Folk inden for og uden for partiet så med dyb bekymring på befolkningsudviklingen. Venstre havde sin rod i den danske bondestand. Og denne bondestand var i rivende tilbagegang. Det kunne Venstre ikke holde til, sagde man.

Venstre holdt. Det lykkedes stort set Venstre at vinde i byerne, hvad partiet tabte på landet. I dag er Venstres stemmer jævnt fordelt mellem by og land. Intet parti har vel en mere ligelig fordeling af sine vælgere.

Intet andet dansk parti har måttet kæmpe en hårdere kamp mod strukturudviklingen end Venstre. Men kampen er til denne dag vundet. Den er naturligvis ikke færdig. Vi står midt i den, og vi kender dens krav.

De mennesker, der på Venstres vegne har så travlt med at se spøgelser, vil pege på, at Venstre ikke er gået frem ved de senere valg. Det må erkendes. Men Venstre har nået et politisk mål i den samme periode. Det kan være, at vi har skullet betale en midlertidig pris derfor, men der kommer nye valg.

For Venstre har det gennem årene stået klart, at vejen til at bryde Socialdemokratiets magt gik gennem et samarbejde mellem de ikke-socialistiske partier: Venstre, Konservative og Radikale. Men bevidstheden var ikke nok. Mellem Venstre og Konservative var forholdet mere end køligt ikke blot i trediverne, men helt op til 1950, da VK-regeringen blev dannet. Med Radikale stod det endnu værre til. Det kan være rimeligt at sige, at der ikke just fandtes samarbejdsvilje fra den side. Men sandheden i ære må det måske føjes til, at Venstre og Konservative måske heller ikke gjorde vejen lettere for De radikale.

Den situation, der skabte samarbejdsmuligheden, kom først efter valget i 1964, hvor Socialdemokratiet ikke længere havde noget flertal sammen med De radikale. Venstre tog et samarbejdsinitiativ, og begivenhederne udvikledes - endda hurtigere

end vi havde turdet håbe - frem mod regeringsskiftet i 1968.
De politiske fronter er ændret gennem de 40 år. Socialdemokratiet står ikke længere foran nogen storhedsperiode. Man tør gætte på det modsatte. For år tilbage var Venstre og Konservative hver for sig isolerede. I dag har Socialdemokratiet bragt sig selv i en isolation, som partiet næppe kan se nogen vej ud af.
Det er muligt, at Socialdemokratiet for sig selv har afskrevet alle forhåbninger om at blive regeringsparti foreløbig. Man kunne tro det, når man vurderer Socialdemokratiets adfærdsmønster. Partiet bevæger sig stadig bort fra den midte af dansk
politik, hvor den politiske magt i de kommende år vil findes. Partiet har på område efter område placeret sig som det mest usaglige, der overhovedet findes på Christiansborg. Trods megen samarbejdsvilje fra VKR-regeringen, har Socialdemokratiet efterhånden ved sin optræden og form skabt mindre og mindre respekt om sig selv. Det er muligt, at det er desperationen, der stadig præger partiet. Det er muligt, at det er deres taktik, at alle andre socialistiske partier skal fejes bort fra Christiansborg, Hvis det sidste er rigtigt, tør jeg spå, at taktikken ikke lykkes.
Socialistisk Folkeparti står i dag som det mest saglige oppositionsparti. Det er nok blevet bemærket også af de socialdemokrater, der ikke finder behag i Socialdemokratiets optræden.
Disse problemer er imidlertid Socialdemokratiets egne. Vi kan kun følge udviklingen med interesse.
I Norge har man netop holdt valg. Der er ingen tvivl om, at det norske Arbejderparti udgjorde en trusel mod den borgerlige regering.
Der er endnu mindre tvivl om, at det danske Socialdemokrati overhovedet ikke udgør nogen trusel mod VKR-regeringen. Ikke i øjeblikket - jeg tør påstå - heller ikke efter næste valg.
Det eneste, der kan true VKR-regeringen, er dens egne partier, men de er vel kloge nok til ikke at gøre det.
For vel kan der være folk, der synes, at lidt af glansen er gået af regeringen - og det kan vel have sin rigtighed, fordi den det første år var omgivet af en lidt ufortjent glans - men man skal lede længe for at finde folk, der oprigtigt ønsker en ny regering Krag igen.
I en regering, der består af tre selvstændige partier, må det være sådan, at så det

ene, så det andet parti må bøje sig for samarbejdets skyld. Jeg kan nævne adskillige eksempler på det - for alle tre partier. Det er klart, at Venstre gerne havde oplevet en situation, hvor Venstre havde haft magt til udelukkende at føre Venstre-politik. Vi mener naturligvis, at det ville have været den bedste politik, der kunne føres.
Men situationen er nu den, at vi må samarbejde, og samarbejde kræver også vilje til at bøje sig under dets krav. Det vidste Venstre, før vi tog initiativet til VKR-regeringen, og det har vi ikke glemt under regeringssamarbejdet.
Jeg skal ikke her bedyre, hvor godt vi har det med hinanden i regeringen, men jeg har intet mod at sige tak til både Konservative og Radikale for et godt, loyalt samarbejde.
Der er mange opgaver, VKR-regeringen skal løse. Vi skal gøre op med adskillige års økonomiske uvaner, der gør dansk økonomi alt for sårbar. Vi skal styrke dansk erhvervsliv og dansk økonomi. Det er her, vi har nøglerne til den materielle fremgang i samfundet.
Danmark er et højt udviklet land. De fleste har det godt. Men der er stadig grupper, der er kommet bagefter, grupper, der har brug for støtte. Dem må et liberalt parti, der lægger afgørende vægt på gode sociale forhold, være opmærksom på.
For mig forekommer det at være en æressag, at denne regering gennemfører en moderne socialreform, der både betyder en stærkt forenklet administration og decentralisering - og først og sidst, at mange af de glemte grupper får en rimeligere behandling. Vi skal føre en sådan økonomisk politik, at vi får råd til det i det rige Danmark.
Der er andre opgaver, som regeringen skal tage op: undervisningsmæssige, kulturelle. Vi skal lægge en afgørende vægt på at sikre det enkelte menneskes frihed. Vi skal gøre vort demokrati mere nærværende, så det ikke bliver et skin-demokrati.
Der er meget at tage fat på - ikke bare i denne regeringsperiode. Derfor satser Venstre også på, at det bliver en ny VKR- regering, der fremstår af valget i 1971. Vi har ideer nok om, hvilke opgaver den skal løse.